

မြန်မာ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၈၄-ခုနှစ်၊ ကဆုန်လကွယ်နေ့
ခရစ်နှစ် ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ မေလ (၂၉)ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့
အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ ကာလီဖိုးနီးယားပြည်နယ်၊ ဆန်ဖရန်ဆစ္စကို ပေးဧရိယာမှာရှိတဲ့
ထေရဝါဒဓမ္မအသင်းက ဆင်ယင်ကျင်းပသော အပတ်စဉ် ဓမ္မသင်တန်း

*****

ဗုဒ္ဓခေတ် တစ်မိုးအောက်တစ်ယောက်ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များ
(ဧတဒဂ်ရပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များ)
ဈာန်ဝင်စားတဲ့အရာအသာဆုံး
ဈာယီ ဧတဒဂ်ရ (ဇနပဒကလျာဏီ) နန္ဒာထေရီ
(သင်တန်းမှတ်စု အကျဉ်း)

(က) အတိတ်ဘဝပါရမီ ဖြည့်ပုံ

ဗုဒ္ဓမုတ္တရာ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်မှာ သူဌေးသမီး ဖြစ်ခဲ့ပြီး၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုလုပ်ခဲ့။
ဈာယီ ဧတဒဂ်ရလိုပါကြောင်း ဆိုပန်ခဲ့။

(ခ) ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ ဖြစ်ရပ်အတ္ထုပ္ပတ်

သုဒ္ဓေါဓနမင်းကြီးနဲ့ မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိဂေါတမီတို့ရဲ့ သမီး ဖြစ်လာခဲ့။
ရုပ်ရည်ချောမော လှပတဲ့အတွက် ဆွေမျိုးအားလုံးရဲ့ ချစ်မြတ်နိုးမှုကို ခံရသူ ဖြစ်လို့ "နန္ဒာ" လို့
အမည်တွင်။ သကျသင်္ကန်းထဲမှာ အစ်မတော် ယသောဓရာပြီးလျှင် ကောင်းခြင်းငါးဖြာနဲ့ ပြည့်စုံသူ
ဖြစ်တာကြောင့် "ဇနပဒကလျာဏီ"လို့လည်း အမည်ထင်ရှားခဲ့။

သကျသင်္ကန်းတို့ရဲ့ ထုံးစံအတိုင်း အရွယ်ရောက်တဲ့အခါ အစ်ကိုရင်း နန္ဒမင်းသားနဲ့
လက်ထပ်ပေးဖို့ရန် စီမံခံရ။ မြတ်စွာဘုရားက သူတို့လက်ထက်မည့်နေ့မှာပဲ နန္ဒမင်းသားကို ရဟန်း
ဝတ်ပေးခဲ့။

သုဒ္ဓေါဓနမင်းကြီး ရဟန္တာဖြစ်ပြီးနောက် ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးတဲ့အခါ မိထွေးတော် ဂေါတမီနဲ့
ယသောဓရာ ဒေဝီအမျိုးပြုတဲ့ သင်္ကန်းဝင်မင်းသမီး ငါးရာတို့ ရဟန်းပြုခဲ့ကြ။ နန်းတော်မှာ ဇနပဒ
ကလျာဏီ ကျန်ရစ်ခဲ့။

မိခင် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ ထေရီက ဇနပဒ ကလျာဏီကို ရဟန်းဝတ်ဖို့ရန် ဆုံးမ -

"ချစ်သမီး... သင်ဟာ သင်္ကန်းဝင်မျိုးနွယ် ဖြစ်တဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားနောက်
လိုက်ရမှာ ဖြစ်တယ်။ နန္ဒမင်းသားလည်း ရဟန်းပြုသွားပြီဆိုတော့ တစ်ယောက်တည်း ဘာလို့
နေတော့မလဲ။

နုပျိုတာတွေ၊ အလှအပတွေဆိုတာလည်း အိုခြင်းမှာပဲ အဆုံးသတ်ရတာပါ။
ဘယ်လောက်ကျန်းမာကျန်းမာ နောက်ဆုံး နာခြင်းနှိပ်စက်တာပဲ ခံရတာပါ။ အသက်လည်း
ဘယ်လောက်ရှည်တယ်ပဲပြောပြော နောက်ဆုံး သေခြင်းမှာပဲ အဆုံးသတ်ရတာပါ။

သမီးရဲ့ ရုပ်ရည်အဆင်းဟာ တကယ့်ကို ကျက်သရေလည်းရှိ၊ လှလည်း လှပပါပေ တယ်။ နှစ်လိုဖွယ်ရှိပြီး သူတစ်ပါးရဲ့ စိတ်ကိုလည်း ဆွဲဆောင်နိုင်ပါပေတယ်။ ဒါကြောင့် တစ်ဆွေလုံးတစ်မျိုးလုံးကလည်း နှစ်သက်မြတ်နိုးကြတယ်။

အဲဒီလို လှပတင့်တယ်တဲ့ သမီးရဲ့ရုပ်ရည်အဆင်းကို မကြာခင်မှာဘဲ ဇရာဆိုတဲ့ အိုခြင်း တရားက လွှမ်းမိုးနှိပ်စက် ဖျက်ဆီးပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် ချစ်သမီး... သင်ဟာ နန်းတော်ကို ပယ်စွန့်ပြီး သင့်အတွက် အားကိုးရမည့် တရားကို ကျင့်ပါ။"

- ဇနပဒ ကလျာဏီ ရဟန်းပြုပေမယ့် ရဟန်းဘဝ မပျော်ပိုက် -

ဇနပဒ ကလျာဏီဟာ စိတ်မပါဘဲ ရဟန်းပြုခဲ့ရတာမို့ ရဟန်းဘဝ မပျော်။ ပျိုမျစ်နုနယ် လှပမှုကို သာယာတပ်မက်နေတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားထံလည်း တရား သွားရောက်မနာ။ ဩဝါဒ ခံလည်း ကိုယ်တိုင် မသွား။ မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းမတွေ ဩဝါဒခံယူဖို့အတွက် ကိုယ်တိုင်ပဲ လာရောက်ရမည်ဟု အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့ရ။

- ဇနပဒကလျာဏီကို မြတ်စွာဘုရားက မိန်းမလှုပ်ကလေး ဖန်ဆင်းပြီး အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ထင်အောင် တရားပြတော်မူကာ ဆုံးမတော်မူခဲ့။

- ဇနပဒကလျာဏီ နန္ဒာထေရီကို သောတာပန် ဖြစ်စေတဲ့ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း တရားတော်

မြတ်စွာဘုရားရှင်ဟာ "နန္ဒာ ဘိက္ခုနီမရဲ့ စိတ်အစဉ်ဟာ ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်မှာ သက်ဝင် နေပြီ"လို့ သိတော်မူလိုက်တယ်။ ဒါကြောင့် နန္ဒာထေရီမရဲ့ စရိုက်သဘာဝနဲ့ ကိုက်ညီတဲ့ ဖော်ပြပါ အဓိပ္ပာယ်ရတဲ့ ဂါထာတွေနဲ့ တရားဟောကြားတော်မူခဲ့ပါတယ် -

"ချစ်သမီး နန္ဒာ... လူတွေဟာ သစ်သားတွေကို စိုက်ထောင်ပြီး၊ ကြိမ်နွယ်တွေ၊ ဝါးနှီးတွေနဲ့ ဖွဲ့တုတ်၊ ရွှံ့မြေတွေ၊ နွားချေးတွေနဲ့ လိမ်းကျံကာ စပါး ကောက်ပဲသီးနှံတွေ သိုလှောင်တဲ့ စပါးကျိုကို လုပ်ကြတယ်။ ဒီဥပမာလိုပဲ အရိုး သုံးရာကို စိုက်ထောင်ပြီး၊ အကြော ကိုးရာနဲ့ ဖွဲ့ချည်ရစ်ပတ်၊ အသားတစ် ကိုးရာရယ်၊ တစ်ပြည်လောက် ပမာဏရှိတဲ့ သွေးတွေနဲ့ လိမ်းကျံထားတဲ့ စပါးကျိုနဲ့တူတဲ့ ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို တဏှာယောက်ျား လက်သမားက ဆောက်လုပ်ထားတာပါ။ ဒီခန္ဓာကိုယ်ဆိုတဲ့ စပါးကျိုထဲမှာ အိုခြင်း ဇရာတရား၊ သေခြင်း မရဏတရား၊ ထောင်လွှားခြင်း မာနတရားနဲ့ သူ့ကျေးဇူးကို ချေဖျက်ခြင်း မက္ခတရားတွေ ထည့်သွင်း သိုလှောင်ထားကြတယ်။

ချစ်သမီး နန္ဒာ... အခုလို အရိုးတွေနဲ့ စိုက်ထောင်ထားတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ အမြဲမပြတ် နာကျင်နေတဲ့သဘော၊ မစင်ကြယ်တဲ့သဘော၊ ပုပ်တဲ့သဘော၊ အထက်ကို လျှံတက်ယိုစီးတဲ့ သဘော၊ အောက်ကို လျှောကျယိုစီးတဲ့သဘောတွေကို ဉာဏ်နဲ့ စေ့ငုသေချာ ကြည့်ပါလော့။ ဒီလိုသဘောရှိတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကို လူမိုက်တွေက အလွန်ပဲ ခုံမင်နှစ်သက် တောင့်တကြတယ်။

ချစ်သမီး နန္ဒာ... သင်ရဲ့အတွင်းအဇ္ဈတ္တခန္ဓာကိုယ်ဟာ မမြဲသလို သင်မြင်ရတဲ့ ဒီဗဟိဒ္ဓ ခန္ဓာကိုယ်ဟာလည်း မမြဲတဲ့သဘောရှိတယ်။ သင်မြင်ရတဲ့ မိန်းမလှုပ်ဟာ ဆင့်ကဲဆင့်ကဲ

ဖောက်ပြန်ပြီး ဖူးဖူးရောင်ကာ သူသေကောင်အဖြစ် ရောက်သွားသလို သင်ရဲ့ အဇ္ဈတ္တကိုယ်ဟာ လည်း ဆင့်ကဲဆင့်ကဲ ဖောက်ပြန်ပြီး ဖူးဖူးရောင်ကာ သူသေကောင် ဖြစ်မှာ သေချာတယ်။

ဒါကြောင့် သင်ချစ်သမီးဟာ "မိမိခန္ဓာ၊ သူတပါးခန္ဓာ နှစ်ခုလုံးအပေါ်မှာ ပထဝီဓာတ် စတဲ့ ရုပ်ဓာတ်နာမ်ဓာတ်တွေသာ ရှိပါလား၊ ခိုင်မြဲတဲ့ အတ္တသဘောမှ ကင်းဆိတ်တဲ့ သဘော ရှိပါလား"လို့ ဝိပဿနာဉာဏ်မျက်စိနဲ့ သေချာစွာ ကြည့်ပါ။ ဖြစ်ပြီးပျက်ရတဲ့ လောကနယ်ထဲ ကို ချစ်သမီး ပြန်မရောက်ချင်ပါနဲ့။ ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပဆိုတဲ့ ဘဝသုံးပါးအပေါ် တပ်မက်တွယ် တာတဲ့ တဏှာဆန္ဒကို မဂ်ဉာဏ်နဲ့ အကြွင်းမဲ့ ပယ်ဖြတ်နိုင်ခဲ့ရင် သင်ချစ်သမီးဟာ ကိလေသာ အပူခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းပြီး ချမ်းကြည်အေးမြစွာ နေရပေလိမ့်မယ်"

ဒီတရားဒေသနာအဆုံးမှာ ဇနပဒကလျာဏီ နန္ဒာထေရီမဟာ သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို ရရှိပြီး သောတာပန် အရိယာဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

ဇနပဒ ကလျာဏီ နန္ဒာထေရီကို ရဟန္တာဖြစ်စေတဲ့ ဝိဇယသုတ္တန် တရားတော် ----

နန္ဒာထေရီကို ရဟန္တာဖြစ်စေတဲ့ ဝိဇယသုတ္တန်

အဲဒီနောက်မှာတော့ မြတ်စွာဘုရားရှင်ဟာ နန္ဒာထေရီမကို အထက်မဂ်ဖိုလ်တွေ ရစေဖို့ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းတရား ဟောကြားတော်မူလိုတဲ့အတွက် ဝိဇယသုတ္တန်ကို ၁၂-ဂါထာနဲ့ ဟောကြား တော်မူခဲ့ပါတယ်။ ဒီဝိဇယသုတ္တန်ကို ဒုဒ္ဒကနိကာယ်၊ သုတ္တနိပါတ်ပါဠိတော်မှာ သင်္ဂါယနာတင် မထေရ် မြတ်တွေက မှတ်တမ်းတင်ထားခဲ့ပါတယ်။ မင်းကွန်း တိပိဋကဆရာတော်ဘုရားကြီးက မဟာဗုဒ္ဓဝင် စတုတ္ထတွဲမှာ ဒီဝိဇယသုတ္တန်ကို သုတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာဖွင့်၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီ မူလဋီကာ၊ အနုဋီကာအဖွင့် တွေနဲ့ ဝေသာစွာ မြန်မာပြန်ဆိုခဲ့ပါတယ်။ အခု မင်းကွန်းဆရာတော်ကြီး မြန်မာပြန်ဆိုချက်မှ ကောက် နှုတ်ပြီး ဝိဇယသုတ္တန် အကျဉ်းချုပ်ကို ဖော်ပြပါမယ်။ တရားသား အဆီအနှစ်တွေ မပျက်စေချင်တာမို့ မှတ်ချက်တွေကို ဆရာတော်ကြီး ရေးတဲ့အတိုင်းပဲ တိုက်ရိုက်ကူးယူ ဖော်ပြပါမယ် ---

(၁) သွားလည်း သွားတယ်၊ ရပ်လည်း ရပ်တယ်။

ထိုင်လည်း ထိုင်တယ်၊ လျောင်းလည်း လျောင်းစက်တယ်။

ကွေးလည်း ကွေးတယ်၊ ဆန့်လည်း ဆန့်တယ်။

သွားတာ၊ ရပ်တာ၊ ထိုင်တာ၊ လျောင်းစက်တာ၊ ကွေးတာ၊ ဆန့်တာစတဲ့ ဒီအမူအရာ အားလုံးဟာ ကိုယ်ခန္ဓာရဲ့ လုပ်ရှားမှုသက်သက်သာ ဖြစ်တယ်။

(ဤဂါထာဖြင့် ဤဆိုလတ္တံ့သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဖော်ပြသည်---

ဤခန္ဓာကိုယ်၌ အခြားတပါးသော တစ်စုံတစ်ယောက်သော သွားတတ်သူ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ ရပ်တတ်သူ၊ ထိုင်တတ်သူ၊ လျောင်း=အိပ်တတ်သူ၊ ကွေးတတ်သူ၊ ဆန့်တတ်သူ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါဟူ၍ မရှိ။ စင်စစ်သော်ကား---

- ၁။ သွားလို၊ ရပ်လို၊ ထိုင်နေလို၊ အိပ်လို "စိတ်"ဟုသိ။
- ၂။ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော၊ ဓာတ် ဝါယော၊ နှံ့နှော ကိုယ်ဝယ်ပြည့်။
- ၃။ ဝါယောပြည့်သော်၊ ရပ်သစ်ပေါ်၊ ရပ်သော် သွားပေ၏။
- ၄။ ပုဂ္ဂိုလ်မသွား၊ ငါမသွား၊ ရပ်သွား ဉာဏ်ဖြင့်သိ။
- ၅။ ပုဂ္ဂိုလ်မရပ်၊ ငါမရပ်၊ ရပ်ရပ် ဉာဏ်ဖြင့်သိ။

- ၆။ ပုဂ္ဂိုလ်မထိုင်၊ ငါမထိုင်၊ ရုပ်ထိုင် ဉာဏ်ဖြင့်သိ။
- ၇။ ပုဂ္ဂိုလ်မအိပ်၊ ငါမအိပ်၊ ရုပ်အိပ် ဉာဏ်ဖြင့်သိ။
- ၈။ ပုဂ္ဂိုလ်မကွေး၊ ငါမကွေး၊ ရုပ်ကွေး ဉာဏ်ဖြင့်သိ။
- ၉။ ပုဂ္ဂိုလ်မဆန့်၊ ငါမဆန့်၊ ရုပ်ဆန့် ဉာဏ်ဖြင့်သိ---

ဟူသောလင်္ကာများအတိုင်း (၁) သွားလိုသောစိတ် ဖြစ်လတ်သော် ထိုစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ဝါယောဓာတ်သည် တကိုယ်လုံး၌ ပြန့်နှံ့လေသည်။ ထိုသို့ ဝါယောဓာတ် တကိုယ်လုံး ပြန့်နှံ့ခြင်းကြောင့် ကိုယ်ကာယ၏ သွားလိုရာ အရပ်သို့ ရှေးရှုဆောင်ခြင်းသည် ဖြစ်၏။ သွားလိုရာ အရပ်တပါးဖက်၌ သွားသောအမူအရာအားဖြင့် ရုပ်ထူးတို့ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာကြ၏ဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုသို့ ရုပ်အဆက်ဆက်တို့၏ သွားသောအမူအရာဖြင့် ဖြစ်ကြသော ကြောင့်ပင်(ဝါ- ဖြစ်ကြသည်ကိုပင်) "သွား၏"ဟူ၍ လောကပညတ် ခေါ်ဆိုအပ်လေသည်။

(၂) ထို့အတူ ရုပ်လိုသောစိတ် ဖြစ်လတ်သော် ထိုစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ဝါယောဓာတ်သည် တကိုယ်လုံး သို့ ပြန့်နှံ့လေသည်။ ထိုသို့ ဝါယောဓာတ် တကိုယ်လုံး ပြန့်နှံ့ခြင်းကြောင့် ကိုယ်ကာယ၏ မတ်မတ်စိုက်ထောင် ခြင်းသည် ဖြစ်၏။ အထက်အထက်ဌာနဖြင့် ရုပ်အထူးတို့၏ အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလို သည်။ ထိုသို့ ရုပ်အဆက်ဆက်တို့ အောက်နှင့်အထက် အဆင့်ဆင့် ရပ်သောအမူအရာဖြင့် ဖြစ်ကြသောကြောင့် ပင် (ဝါ- ဖြစ်သည်ကိုပင်) "ရပ်၏"ဟု လောကပညတ် ခေါ်ဆိုအပ်လေသည်။

(၃) ထို့အတူ ထိုင်လိုသောစိတ် ဖြစ်လတ်သော် ထိုစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ဝါယောဓာတ်သည် တကိုယ်လုံးသို့ ပြန့်နှံ့လေသည်။ ထိုသို့ ဝါယောဓာတ် တကိုယ်လုံး ပြန့်နှံ့ခြင်းကြောင့် ကိုယ်ကာယ၏ အောက်ပိုင်းက ကွေးသောအမူအရာ၊ အထက်ပိုင်းက စိုက်ထောင်သောအမူအရာ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ အောက်ပိုင်း ကိုယ်ကာယက ကွေးသောအမူအရာ၊ အထက်ပိုင်းကိုယ်ကာယက စိုက်ထောင်သောအမူအရာဖြင့် ရုပ်အထူးတို့ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာကြသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုသို့ ရုပ်အထူးတို့ ထိုင်သောအမူအရာဖြင့် ဖြစ်ကြသောကြောင့်ပင် (ဝါ- ဖြစ်ကြသည်ကိုပင်) "ထိုင်၏"ဟူ၍ လောကပညတ် ခေါ်ဆိုအပ်လေသည်။

(၄) ထို့အတူ လျောင်းလို အိပ်လိုသောစိတ် ဖြစ်လတ်သော် ထိုစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ဝါယောဓာတ်သည် တကိုယ်လုံးသို့ ပြန့်နှံ့လေသည်။ ထိုသို့ ဝါယောဓာတ် တကိုယ်လုံး ပြန့်နှံ့ခြင်းကြောင့် ကိုယ်ကာယ၏ ဖီလာ ကန့်လန့် ဆန့်သောအခြင်းအရာ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ဖီလာကန့်လန့် ဆန့်သောအမူအရာဖြင့် ရုပ်အထူးတို့ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုသို့ ရုပ်အထူးတို့ ဖီလာကန့်လန့် ဆန့်သောအမူအရာ (ဝါ)လျောင်းအိပ် သောအမူအရာဖြင့် ဖြစ်ကြသောကြောင့်ပင် (ဝါ- ဖြစ်ကြသည်ကိုပင်) "လျောင်း၏" "အိပ်၏"ဟူ၍ လောကပညတ် ခေါ်ဆိုအပ်လေသည်။

(၅) (၆) ထို့အတူ "ကွေး၏" "ဆန့်၏"ဟု ဆိုရာ၌လည်း ကွေးလို၊ ဆန့်လိုသောစိတ် ဖြစ်လတ်သော် ထိုစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ဝါယောဓာတ်သည် ထိုထိုအဆစ်တို့သို့ ပြန့်နှံ့လေသည်။ ထိုသို့ ဝါယောဓာတ် ပြန့်နှံ့ခြင်း ကြောင့် အဆစ်တို့၏ ကွေးသောအမူအရာ၊ ဆန့်သောအမူအရာ ဖြစ်ပေါ်လာလေသည်။ ကွေးသောအမူအရာ၊ ဆန့်သောအမူအရာဖြင့် ရုပ်အထူးတို့ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာကြသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုသို့ ရုပ်အထူးတို့ ကွေးသော အမူအရာ၊ ဆန့်သောအမူအရာဖြင့် ဖြစ်ကြသောကြောင့်ပင် (ဝါ-ဖြစ်ကြတာကိုပင်) "ကွေး၏၊ ဆန့်၏"ဟူ၍ လောကပညတ် ခေါ်ဆိုအပ်လေသည်။

ထို့ကြောင့် ဖေါ်ပြရာပါ လောကပညတ် ခေါ်ဆိုအပ်သည့် သွားမှု၊ ရပ်မှု၊ ထိုင်မှု၊ လျောင်းမှု = အိပ်မှု၊ ကွေးမှု၊ ဆန့်မှု အမူအရာအစုစုသည် ဤကိုယ်ခန္ဓာ၏ လှုပ်ရှားမှုသာဖြစ်၏။ ထိုထိုအမူအရာဖြင့် ရုပ်တရား အထူးတို့ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်မှုသာ ဖြစ်၏ဟု ဆိုလိုသည်။ ဤခန္ဓာကိုယ်၌ အခြားတပါး တစ်စုံတစ်ယောက် သွားတတ်၊ ရပ်တတ်၊ ထိုင်တတ်၊ လျောင်းတတ်-အိပ်တတ်၊ ကွေးတတ်၊ ဆန့်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝဟူ၍ မရှိ။ ဤခန္ဓာကိုယ်သည် တစ်စုံတစ်ယောက် သွားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ ရပ်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ၊ လျောင်းတတ်-အိပ်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ ကွေးတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ ဆန့်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ စင်စစ်သော်ကား---

စိတ္တနာနတ္တမာဂမ္မ၊ နာနတ္တံ ဟောတိ ဝါယုနော။

ဝါယုနာနတ္တတော နာနာ၊ ဟောတိ ကာယဿ ဣဉ္ဇနာ။

စိတ်ထူးခြားမှုကို အစွဲပြု၍ ဝါယောဓာတ်၏ ထူးခြားမှုသည် ဖြစ်၏။

ဝါယောဓာတ်ထူးခြားမှုကြောင့် ဤကိုယ်ခန္ဓာ၏ လှုပ်ရှားမှု အထူးထူး အထွေထွေ ဖြစ်ပေါ်လေသည်။ ဤကား ဤဂါထာ၌ ပရမတ္ထသဘော အနက်အဓိပ္ပါယ်တည်း။

ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဤဝိဇယသုတ္တန် ပထမဂါထာဖြင့် အနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာ၊ အနတ္တလက္ခဏာ ၃ ပါးကို ထင်ရှားပြတော်မူ၏။ ပြတော်မူပုံမှာ---

သွား၊ရပ်၊ထိုင်၊လျောင်း = ဣရိယာပုထ်လေးပါးတို့အနက် တစ်ခုသော ဣရိယာပုထ်၌ ကြာမြင့်စွာ နေသဖြင့် ကိုယ်ဆင်းရဲနာကျင်မှုသည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထိုကိုယ်ဆင်းရဲနာကျင်မှုကို ပယ်ဖျောက်ရန် အခြားဣရိယာပုထ်တစ်ပါးသို့ ပြောင်းလဲမှုကို ပြုရတော့၏။ (ကိုယ်ဆင်းရဲနာကျင်မှု=ဒုက္ခလက္ခဏာ သဘောကို ဣရိယာပုထ်ဖြင့် ဖုံးထားအပ်လေသည်။ ဝါ- ဒုက္ခသဘောလက္ခဏာ မပေါ်နိုင်အောင် အခြားဣရိယာပုထ် တစ်ပါး တစ်ပါးဖြင့် ပြောင်းလဲဖုံးအုပ်၍ ထားလေသည်။ ထို့ကြောင့် "ဒုက္ခလက္ခဏာကို ဣရိယာပုထ် ဖုံးအုပ်သည်"ဟု ပညာရှိတို့ မိန့်ဆိုတော်မူကြသည်။) သို့ရကား ဒီဝိဇယသုတ္တန်လာ ပထမဂါထာ၏ ပထမ၊ ဒုတိယ၊ တတိယ ၃ ပိုဒ် တို့ဖြင့် ဣရိယာပုထ် တစ်မျိုးတစ်မျိုး ပြောင်းလဲဖုံးအုပ်၍ ထားအပ်သော ဒုက္ခလက္ခဏာကို ပြတော်မူ၏။ (ကိုယ် ဆင်းရဲသောကြောင့် ဣရိယာပုထ် အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲရသည်။ သို့ရကား ဣရိယာပုထ်အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲရမှု တည်းဟူသော အကျိုးကို ဖော်ပြသဖြင့် အကြောင်းဖြစ်သည့် ကိုယ်ဆင်းရဲမှု=ဒုက္ခလက္ခဏာကို သိရလေသည်။)

ထို့အတူ သွားသောအခါ၌ ရပ်ခြင်းစသည်တို့ မရှိသောကြောင့် "ဧသာ ကာယဿ ဣဉ္ဇနာ = သွားတာ၊ ရပ်တာ၊ ထိုင်တာ၊ လျောင်းစက်တာ၊ ကွေးတာ၊ ဆန့်တာစတဲ့ ဒီအမူအရာ အားလုံးဟာ ကိုယ်ခန္ဓာရဲ့ လှုပ်ရှားမှုသက်သက်သာ ဖြစ်တယ်"ဟု ဟောတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သန္တတိဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော အနိစ္စလက္ခဏာကို ပြတော်မူ၏။

ထင်ရှားစေဦးအံ့--- ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖြစ်ပွားနေမှုကို "သန္တတိ"ဟူ၍ ခေါ်ဆိုသည်။ ယင်းသို့ ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖြစ်ပွားနေမှု = သန္တတိကြောင့် ထိုရုပ်နာမ်တရားတို့၏ သူ့ခဏနှင့်သူ ချုပ်ပျောက်ပျက်ဆုံး၍ သွားမှုတည်းဟူသော = အနိစ္စလက္ခဏာကို မမြင်ရခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုအကြောင်းကို အစွဲပြု၍ "အနိစ္စလက္ခဏာကို သန္တတိ ဖုံးအုပ်ထားသည်"ဟု ပညာရှိတို့ မိန့်ဆိုတော်မူကြသည်။

"ဧသာ ကာယဿ ဣဉ္ဇနာ = သွားတာ၊ ရပ်တာ၊ ထိုင်တာ၊ လျောင်းစက်တာ၊ ကွေးတာ၊ ဆန့်တာစတဲ့ ဒီအမူအရာ အားလုံးဟာ ကိုယ်ခန္ဓာရဲ့ လှုပ်ရှားမှုသက်သက်သာ ဖြစ်တယ်"ဟု ဟောတော်မူလိုက်ခြင်းဖြင့်---

"ဣရိယာပုထ် အမူအရာ တစ်ခုတစ်ခု၌ သဘောတူသော နာမ်ရုပ်တစ်စုတစ်စုတို့ အဆက်မပြတ် ဖြစ်ပေါ်နေကြသည်။ ဣရိယာပုထ်တပါး အမူအရာတပါး ပြောင်းလဲသွားသောအခါ ထိုရုပ်နာမ်တရားတို့သည် အစုလိုက် အစုလိုက်ပင် ပြောင်းလဲ၍ သွားကြသည် = ချုပ်ပျောက်သွားကြသည်"

ဟူသောအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုနောက်ဆုံး စတုတ္ထပိုဒ်ဖြင့် သန္တတိဖြင့် ဖုံးလွှမ်း ထားသည့် အနိစ္စလက္ခဏာကို မြတ်စွာဘုရား ထင်ရှားပြတော်မူသည်ဟု အဓိပ္ပါယ်ကို သိရလေသည်။

ရှေး၌ ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း ပရမတ္ထ သဘာဝ စင်စစ်အားဖြင့် သွားလို၊ ရပ်လို၊ ထိုင်လို၊ လျောင်းလို သောစိတ်ကြောင့် စိတ္တဇဝါယောဓာတ်ဖြစ်သည်။ ထိုဝါယောဓာတ် တစ်ကိုယ်လုံး ပြန့်နှံ့သောကြောင့် သွားသော အမူအရာ၊ ရပ်သောအမူအရာ၊ ထိုင်သော အမူအရာ၊ လျောင်းသော အမူအရာဖြင့် ရုပ်အထူးတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုသို့ ဖြစ်ကြသည်ကိုပင် လောကပညတ်အားဖြင့် သွားသည်၊ ရပ်သည်၊ ထိုင်သည်၊ လျောင်းသည်၊ ရှေ့သို့တက်သည်၊ နောက်သို့ဆုတ်သည်၊ ကွေးသည်၊ ဆန့်သည်ဟူ၍ ခေါ်ဆိုအပ်လေသည်။ ပရမတ္ထ အားဖြင့်ကား ထိုထိုအကြောင်း စုပေါင်းညီညွတ်သဖြင့် ရုပ်အထူးတို့ ဖြစ်ကြခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာ ကိုယ်ခန္ဓာ၏ ဆိုင်ရာအကြောင်း စုပေါင်းညီညွတ်သဖြင့် ထိုထိုသွားခြင်း၊ ရပ်ခြင်း--စသော အမူအရာအားဖြင့် ရုပ်အထူးတို့ ဖြစ်ကြခြင်းသာဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။

ဤအချက်ကို လေးနက်စွာ မသိသောကြောင့်သာ အတ္တဝါဒသမားတို့က "အတ္တလိပ်ပြာသည်ပင် သွား၏၊ ရပ်၏၊ ထိုင်၏၊ လျောင်း၏"ဟု ပြောဆိုကြလေသည်။ ထိုသူတို့ အလိုအားဖြင့် "အတ္တလိပ်ပြာ၏ သွားမှု၊ ရပ်မှု၊ ထိုင်မှု၊ လျောင်းမှု"ဟု ဆိုကြသည်။

ထိုကို မြတ်စွာဘုရားရှင်က "အတ္တလိပ်ပြာ၏ သွားမှု၊ ရပ်မှု၊ ထိုင်မှု၊ လျောင်းမှု မဟုတ်။ "ဧသာ ကာယဿ ဣဉ္ဇနာ = ဤအပြုအမူ အလုံးစုံသည် ကိုယ်ခန္ဓာ၏ လှုပ်ရှားမှု၊ ထိုထိုအကြောင်း စုပေါင်း ညီညွတ်သဖြင့် ထိုထိုအမူအရာအားဖြင့် ရုပ်အထူးတို့၏ ထင်ရှားဖြစ်ပွားခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်"ဟု ဟောတော်မူ သည်။ (အနတ္တလက္ခဏာဉာဏ် အမြင်သန်ဖို့အတွက် မဖြစ်မနေ သိထားရမည့် ဗုဒ္ဓ ဝါဒ အကျယ် ရှင်းလင်းချက်ကို မဟာဗုဒ္ဓဝင် စတုတ္ထတွဲ၊ စာမျက်နှာ ၃၂၃ မှာ ရှုကြပါ။)

"ငရုတ်စေ့၊ စိတ်တွေ့သတ်သတ်၊ အစပ်ကိုတည့်၊ ရှုမျှော်ကြည့်သို့၊ သတ္တိကိုမျှ၊ ရှုကြည့်ရ၊ ပရမတ္ထမှာ" ဟူသောအတိုင်း ထိုထိုရုပ်နာမ်တရားတို့၏ သဘာဝသတ္တိကို ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် ရှုကြည့်နိုင်မှ ပရမတ္ထသို့ အမြင် ဆိုက်ရောက်သည်။ ပရမတ္ထသို့ အသိဉာဏ်အမြင် ဆိုက်ရောက်မှ ဗုဒ္ဓ(အတုံးအခဲ) ပြုသည်။ ဗုဒ္ဓပြုမှ အနတ္တ အသိဉာဏ်ကို ရနိုင်သည်။ သဘာဝသတ္တိကို ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် မရှုကြည့်က ပရမတ္ထသို့ အမြင်မဆိုက်။ ပရမတ္ထသို့ အသိဉာဏ်အမြင် မဆိုက်လျှင် ဗုဒ္ဓမပြု။ ဗုဒ္ဓမပြုလျှင် အနတ္တအသိဉာဏ်ကို မရနိုင်။ ထို့ကြောင့် **"အနတ္တလက္ခဏာကို ဗုဒ္ဓ ဖုံးသည်"**ဟု ပညာရှိတို့ မိန့်ဆိုတော်မူကြသည်။

ဤပထမဂါထာ၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် စတုတ္ထဝါဒ "ဧသာ ကာယဿ ဣဉ္ဇနာ = ဤအပြုအမူ အလုံးစုံသည် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ အတ္တလိပ်ပြာ၏ အပြုအမူ မဟုတ်။ စင်စစ်သော်ကား ထိုထိုရုပ်နာမ်တရား အစု၏ ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ မိမိတို့၏ အလုပ်ကိစ္စကို ပြုလုပ်ပြီးပြေစေသောအားဖြင့် ဖြစ်ပွားမှု = လှုပ်ရှားမှုသာတည်း"ဟု ဟောတော်မူလိုက်သဖြင့် ဗုဒ္ဓဖြင့် ဖုံးလွှမ်းသော အနတ္တလက္ခဏာသဘောကို ပြတော်မူ၏။ ဤအရာစုကား နက်နဲဘိတောင်း၊ သာမန်ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် မသိနိုင်ချေ။)

မြတ်စွာဘုရားဟာ ပထမဂါထာနဲ့ လက္ခဏာရေး သုံးပါးကို ပြတော်မူသောအားဖြင့် နိစ္စသဘော၊ သုခသဘော၊ အတ္တသဘောမှ ဆိတ်သုဉ်းတဲ့ သုညတကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဟောတော် မူပြီးနောက် တစ်ခါ သဝိညာဏကအသုဘ(သက်ရှိအသုဘ)နဲ့ အဝိညာဏကအသုဘ(သက်မဲ့ အသုဘ)နှစ်ပါးကို ပြဖို့ရာအတွက် နောက်ဂါထာတွေကို ဆက်လက် ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါ တယ်။

(၂) **သက်ရှိဖြစ်တဲ့ ဒီခန္ဓာကိုယ်ဟာ အရိုး သုံးရာ၊ အကြော ကိုးရာ၊ အရသာကိုဆောင်တဲ့ အရသာကြော ခုနစ်ထောင်နဲ့ ဖွဲ့ယှက်ရစ်ပတ်ထားတယ်။ အရေထူ၊ သားတစ်ကိုးရာတို့နဲ့ လိမ်းကျံထားတာမို့ တကယ့်ကိုပဲ ရနံ့ပုပ်လှောင်း စက်ဆုပ်ဖွယ် ရွံရှာဖွယ် ကောင်းလှ တယ်။ သက်ရှိဖြစ်တဲ့ ဒီခန္ဓာကိုယ်ကို အရေပါးနဲ့ အိမ်နံရံ ဆေးသုတ်ထားသလို ဖုံးအုပ် ထားတာမို့ ပင်ကိုယ်သဘောမှန်ဖြစ်တဲ့ အသုဘအခြင်းအရာကို ပညာမျက်စိ ဉာဏ်အမြင် ကန်းနေသူတွေ အမှန်အတိုင်း မထင်နိုင်၊ မမြင်နိုင်ကြ။**

(ဤကိုယ်၏ သဘောကား--- အိမ်၌ ထုပ်၊ လျှောက်၊ ဒိုင်း၊ မြား၊ အမာခံများကို မရွေးရှားအောင် ကြိမ်နွယ်ဖြင့် တုပ်နှောင်ဖွဲ့ချည်အပ်သကဲ့သို့ အမာခံဖြစ်သော အရိုးပေါင်း ၃၆၀ တို့ကို မရွေးမရှား တည်ရှိအောင် ကြိမ်နွယ်နှင့်တူသော အကြောပေါင်း ကိုးရာတို့ဖြင့် ဖွဲ့ယှက်တုပ်နှောင်၍ ထားအပ်လေသည်။ ထို၏ အပေါ်မှ နံရံကို နွားချေး၊ မြေညက်စိုင်းတို့ဖြင့် မွမ်းမံလိမ်းကျံအပ်သကဲ့သို့ အသားတစ် အသားစိုင်ပေါင်း ကိုးရာတို့ဖြင့် လိမ်းကျံ မွမ်းမံအပ်လေသည်။ ထို၏ အထက်မှ တဖန် အင်္ဂါတေ အချောကိုင်သကဲ့သို့ အရေထူဖြင့် ရစ်ပတ် ဖွဲ့ယှက်၍ ထားအပ်လေသည်။ ဖော်ပြပါ အရိုး၊ အကြော၊ အသားတစ်၊ အရေထူများကား ပင်ကိုယ်သဘာဝ အားဖြင့် ရနံ့ပုပ်လှောင်း စက်ဆုပ်ဖွယ် ရွံရှာဖွယ် ကောင်းလှ၏။ သို့သော် အိမ်နံရံကို ကြည့်ရှု၍ တင့်တယ်အောင် အညို၊ အဝါ၊ အစိမ်း၊ အနီစသော ဆေးအမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် အသွေးအမျိုးမျိုးဖြစ်ရန် ခြယ်လှယ်ဖုံးအုပ်ထားသကဲ့သို့

ထို အရိုး၊ အကြော၊ အသားတစ်၊ အရေထူတို့ကို ဆိုးဆေးနှင့်တူသည့် အညို၊ အရွှေ၊ အနီ၊ အဖြူ အဆင်းအမျိုးမျိုး ရှိသော ယင်ကောင်၏ တောင်ပံအလား (တကိုယ်လုံးကို ခွါ၍ လုံးလိုက်လျှင် ဇီးစေ့ခန့်မျှသာ ပမာဏရှိသည့်) သိမ်မွေ့လှစွာသော အပေါ်ရံအရေပါးက ဖုံးအုပ်၍ ထားအပ်သောကြောင့် ပညာမျက်စိ မရှိသူတို့သည် ဟုတ်တိုင်း မှန်စွာ အသုဘအခြင်းအရာကို မမြင်ကြရချေဟု ဆိုလိုသည်။)

အခုလို အရေပါး၊ အရေထူတွေနဲ့ ဖုံးအုပ်ထားတဲ့အတွက်ကြောင့် လူတွေအတွက် မထင်ရှားတဲ့ မစင်မကြယ်၊ စက်ဆုပ်၊ ရွံရှာဖွယ်ကောင်းလှတဲ့ အသုဘအစိတ်အပိုင်းတွေကို ပညာမျက်စိနဲ့ အခုလို ထွင်းဖောက်ပြီး မြင်အောင်ကြည့်ရမယ်လို့ ပြတော်မူလိုတဲ့အတွက် ဖော်ပြပါ အဓိပ္ပါယ်ရတဲ့ ဂါထာတွေ ကို မြတ်စွာဘုရားက ဆက်လက်ဟောခဲ့ပါတယ်---

- (၃) သက်ရှိဖြစ်တဲ့ ဒီခန္ဓာကိုယ်မှာ မွေးကြိုင်နေတဲ့ အဖိုးတန် စန္ဒကူးနဲ့သာတွေနဲ့ ပြည့်နေတာမဟုတ်ဘူး။ ဒီခန္ဓာကိုယ်ဟာ အူမ၊ အစာသစ်၊ အသည်း၊ ကျင်ငယ်၊ နှလုံးသား၊ အဆုပ်၊ အညို့(ကျောက်ကပ်)، အဖျဉ်း (သရက်ရွက်)တွေနဲ့ ပြည့်နေတယ်။
- (၄) ဒါ့အပြင် နှပ်၊ တံတွေး၊ ချွေး၊ အဆီခဲ၊ သွေး၊ အစေးပုပ်၊ သည်းခြေ၊ ခြင်ဆီတွေနဲ့လည်း ပြည့်နေတယ်။
- (၅) ဒါတင်မက ဒီခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ ကိုးပေါက်ခွါရ အမာဝတွေကနေ မစင်မကြယ် ရွံစဖွယ်တွေပဲ နေ့ရောညပါ ယိုစီးကျနေတာပါ။ ဘယ်လို ယိုစီးကျနေသလဲဆိုရင် မျက်စိနှစ်ဖက်ကနေ မျက်ဝတ်၊ မျက်ချေးတွေ၊ နားနှစ်ဖက်ကနေ နဖာချေးတွေ တားမရ ဆီးမရ ယိုထွက်နေတယ်။
- (၆) နှာခေါင်းနှစ်ဖက်ကနေလည်း နှာရည်တွေ နှပ်ချေးတွေ ယိုစီးကျနေတယ်။ တစ်ခါတလေ ပါးစပ်ကနေ အန်ဖတ်တွေ ပျို့အန်ထွက်သလို တစ်ခါတလေ သည်းခြေတွေ သလိပ်တွေ လည်း ထွက်နေတယ်။ တစ်ကိုယ်လုံးကနေ ချွေးတွေ၊ ချေးအညစ်အကြေးတွေလည်း မပြတ်ထွက်နေတယ်။
- (၇) နောက်ပြီး ဦးခေါင်းထဲမှာလည်း ဦးနှောက်တွေနဲ့ ပြည့်နေတယ်။ ပညာမျက်စိ အမြင်ကန်းနေတဲ့ လူဗာလတွေကတော့ ဒီလို မစင်မကြယ် ရွံစဖွယ်တွေအတိ ပြည့်နေတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို အဝိဇ္ဇာတရားက အမှန်မမြင်အောင် ဖုံးကာထားတဲ့အတွက်ကြောင့် "ငါ့ကိုယ်က လှလိုက်တာ၊ ငါ လှလိုက်တာ၊ ငါရဲ့အလှက အမြဲတမ်းကိုပဲ လှနေတာပဲ"လို့ တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိတွေနဲ့ မှားမှားယွင်းယွင်း မှတ်ထင်အောက်မေ့နေကြတယ်။

အခုလို မြတ်စွာဘုရားဟာ သဝိညာဏက=သက်ရှိခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ အသုဘသဘောကို ပြတော်မူပြီးနောက် အဝိညာဏက=သက်မဲ့ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ အသုဘသဘောကို ပြတော်မူလိုတဲ့အတွက် ဖော်ပြပါ နှစ်ဂါထာကို ဆက်လက်ပြီး မိန့်တော်မူခဲ့ပါတယ်--

- (၈) တစ်ချိန်မှာတော့ ဒီခန္ဓာကိုယ်ဟာ အသက်ရယ်၊ ကိုယ်ငွေ့ရယ်၊ စိတ်ဝိညာဏ်ရယ် သုံးပါး ကင်းပြတ်သွားတဲ့အတွက် သေဆုံးပြီး ဖူးဖူးရောင်လာတယ်။ အညိုကွက် အမဲကွက် ပြည်ကွက် သွေးကွက်တွေ ထင်လာတယ်။ သင်္ချိုင်းမှာ အခေါင်းထဲ ထည့်ပြီး စွန့်ပစ်ထားတယ်။ ဒီအခါ မသေခင်က ချစ်လှပါတယ် ခင်လှပါတယ်ဆိုတဲ့ ခွေမျိုးအရင်းတွေ

မိတ်ဆွေတွေဟာ "ဒီလူကတော့ ပြန်မရှင်တော့ပါဘူး"ဆိုပြီး မငဲ့မကွက် ထားပစ်ခဲ့ကြ တယ်။

- (၉) ဒီလို သုသာန်တစ် သင်္ချိုင်းမှာ စွန့်ပစ်ခံရတဲ့ မသာအလောင်းကောင်ကို အိမ်ခွေးတွေ၊ တောခွေးတွေ၊ သစ်ကျွတ်တွေ၊ ပိုးလောက်တွေက ခဲစားကြတယ်။ ကျီးတွေ၊ လင်းတ တွေ၊ အခြား သိန်းစွန်စတဲ့ သတ္တဝါတွေကလည်း ခဲစားကြတယ်။

အသုဘဘာဝနာကနေ ဝိပဿနာကူးပုံ

ဆက်လက်ပြီး မြတ်စွာဘုရားရှင်ဟာ ဒီလို စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် ကိုယ်ကောင်အပေါ် ပညာရှိတွေ ရဲ့ နှလုံးသွင်းပုံနှင့် ဝဋ်မှ ကျွတ်လွတ်ပုံကို ပြတော်မူလိုတဲ့အတွက် ဖော်ပြပါ ဂါထာ တွေကို ဆက်လက် ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ် ---

- (၁၀) ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့ ဒီ ဝိဇယသုတ္တန် တရားဒေသနာကို နာရတဲ့အတွက်ကြောင့် ဝိပဿနာဉာဏ်ပညာနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ယောဂီဟာ ဒီခန္ဓာကိုယ် အပေါ်မှာ အမှန်အတိုင်း သိမြင်တယ်။ ဒီလို အမှန်အတိုင်း သိမြင်တဲ့အတွက်ကြောင့် ဒီခန္ဓာကိုယ်ကို ဉာတပရိညာ၊ တီရဏပရိညာ၊ ပဟာနပရိညာဆိုတဲ့ ပရိညာသုံးပါးနဲ့ ပိုင်းခြားဝေဘန်ပြီး သိနိုင်တယ်။

("ဒီခန္ဓာကိုယ်မှာ တကယ်ရှိနေတာတွေက အရိုး၊ အကြောတွေ၊ ဆံပင်၊ မွေးညှင်းစတာ တွေပါလား"လို့ သိတာက ဉာတပရိညာနဲ့သိတာ၊ "ဒီခန္ဓာကိုယ်မှာ ရှိတဲ့ ရုပ်တရား နာမ် တရားတွေဟာ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တတရားတွေပါလား"လို့ သိတာက တီရဏပရိညာနဲ့ သိတာ၊ "ဒီခန္ဓာကိုယ်မှာ တွယ်တာစရာ၊ တပ်မက်စရာ ဘာမျှမရှိပါလား"လို့ ဆန္ဒ ရာဂကို ပယ်စွန့်တဲ့အနေနဲ့ မဂ်ဉာဏ်နဲ့ ပယ်နိုင်တာက ပဟာန ပရိညာနဲ့ သိတာဖြစ်ပါတယ်။)

- (၁၁) ယခုသက်ရှိ သဝိညာဏက ငါရဲ့ကိုယ်ကောင်လိုပဲ ဒီသက်မဲ့ အဝိညာဏက အသုဘ ကောင်ဟာ အရင်က သွားနိုင်လာနိုင်၊ စားနိုင်သောက်နိုင်ဖြစ်ခဲ့တယ်။

ဒီဝိညာဏ်ကင်းမဲ့နေတဲ့ အဝိညာဏက သူသေကောင်လို ငါရဲ့သက်ရှိ ဒီသဝိညာဏက ကိုယ်ကောင်ဟာလည်း နောင်တစ်ချိန် သူ့လိုဘဲ မသွားနိုင်၊ မလာနိုင်၊ မစားနိုင်၊ မသောက်နိုင် ဖြစ်မှာပဲ။

အခုလို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ဉာဏ်နဲ့ရှုမြင်ပြီး ကျင့်ကြံနေတဲ့ ယောဂီဟာ မိမိကိုယ်မှာ ရော၊ သူတစ်ပါးကိုယ်မှာပါ တွယ်တာငြိကပ် တပ်မက်တဲ့ ဆန္ဒရာဂကို မဂ်ဉာဏ်လေးပါးနဲ့ အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်ရမယ်။

- (၁၂) မိမိကိုယ်မှာရော၊ သူတစ်ပါးကိုယ်တွေမှာပါ တဏှာ၊ဆန္ဒတွေ ပယ်သတ်ပြီးတဲ့ ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သေခြင်းကင်းရာဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို မိမိဉာဏ်နဲ့ပဲ မျက်မှောက်ပြုနိုင်မှာ ဖြစ်တယ်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်ဟာ အသုဘဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်းနဲ့ မဂ်၊ဖိုလ်၊နိဗ္ဗာန်ရနိုင်တဲ့အထိ နည်းလမ်းပြ ဟောတော်မူပြီးနောက် ဒီလိုအကျိုးကြီးမားစွာရနိုင်တဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းရဲ့ အန္တရာယ်ကို ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ မေ့မေ့လျော့လျော့နေတာကို ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချတော်မူလိုတဲ့အတွက် ဒီနောက်ဆုံး ၂ ဂါထာကို ဖော်ပြ ပါအတိုင်း ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ် ---

(၁၃) ခြေထောက် နှစ်ချောင်းရှိတဲ့ ဒီလူ့ကိုယ်ဟာ မစင်မကြယ် ရွံဖွယ်ရာတွေ အတိပြည့်နေပြီး မကောင်းတဲ့အနံ့ရှိတဲ့အတွက် ရေချိုးတာ၊ အမွှေးနံ့သာ လိမ်းချယ် ပေးတာတွေနဲ့ နေ့စဉ်နေ့တိုင်း ပြုပြင်ပေးနေရတယ်။ ဒီလို နေ့တိုင်း ပြုပြင်ပေးနေပေမဲ့ အပုပ်အမျိုးမျိုးနဲ့ ပြည့်မြဲပြည့်နေတယ်။ ကိုးပေါက်ခွါရ အမာဝတွေကလည်း အပုပ်ရည် တွေ၊ ရွံစရာတွေပဲ အမြဲမပြတ် ယိုစီးနေတယ်။

(၁၄) ဒီလိုသဘောရှိတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကို အကြောင်းပြုပြီး ပညာမဲ့တဲ့ လူ့ဗာလတွေဟာ ငါပဲ၊ ငါ့ဟာပဲ၊ ငါရဲ့အတ္တပဲလို့ တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိတွေနဲ့ မာန်တွေတက်နေကြတယ်။ သူတစ်ပါး တွေကိုလည်း မတူသလို မတန်သလို နှိမ့်ချကြတယ်၊ မထိမဲ့မြင် ပြုကြတယ်။ သစ္စာအမှန်တရားတွေကို မသိတဲ့အတွက်ကြောင့်သာ အခုလို ကိုယ့်ကိုယ်ကို မြှောက်ပင့်မာန်တက်ပြီး၊ သူတစ်ပါးကို နှိမ့်ချနေကြတာဖြစ်တယ်။

ဒီဝိဇယသုတ္တန်ကို ဟောတော်မူပြီးတဲ့အဆုံးမှာတော့ ဇနပဒကလျာဏီလို့ ကျော်ကြားခဲ့တဲ့ နန္ဒာ ထေရီမဟာ "အိုး... ငါမိုက်လိုက်တာ၊ ငါ့ကို အာရုံပြုပြီး ကရုဏာကြီးစွာနဲ့ အခုလို ထူးခြားတဲ့ တရားဒေသနာအမျိုးမျိုးကို ဟောတော်မူတဲ့ ငါ့မောင်တော်ကြီး မြတ်စွာဘုရားကို ငါ ဆည်းကပ်ရမှန်း မသိခဲ့ပါလား"လို့ သံဝေဂတွေ အကြီးအကျယ်ရခဲ့တယ်။

ဒီလို သံဝေဂဉာဏ်တွေ မပြတ်ရပြီးတဲ့အခါ ဒီ ဝိဇယသုတ္တန် တရားဒေသနာကိုပဲ ထပ်တလဲလဲ နှလုံးသွင်းပြီး နိစ္စသဘော၊ သုခသဘော၊ အတ္တသဘော၊ သုဘသဘောမှ ကင်းဆိတ်တဲ့ သုညတသဘောကို မပြတ် ဆင်ခြင်ရှုမှတ်ခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် နန္ဒာထေရီမဟာ နှစ်ရက်၊ သုံးရက် အတွင်းမှာပဲ အရဟတ္တဖိုလ်ဆိုက်ရောက်ပြီး ကိလေသာအာသဝေါတွေ ကုန်ခမ်းတဲ့ ရဟန္တာထေရီမ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

ဈာယီ ဧတဒဂ်နဲ့ ချီးမြှောက်ခံရ

နန္ဒာ ထေရီမဟာ အရဟတ္တဖိုလ်ရပြီးတဲ့အချိန်ကစပြီး ရောက်တဲ့ နေရာတိုင်းမှာ ဈာန်ဝင်စား ပြီး အေးဆေးစွာ နေလေ့ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်က သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်း တိုက်မှာ သီတင်းသုံးတော်မူရင်း ဘိက္ခုနီရဟန်းမတွေကို ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူးနဲ့ ချီးမြှင့်တဲ့ အခမ်းအနားမှာ နန္ဒာ ထေရီမကို "ဈာန်ဝင်စားပြီး နေကြတဲ့ ဘိက္ခုနီရဟန်းမတွေထဲမှာ နန္ဒာ ဟာ အသာဆုံး ဖြစ်တယ်" လို့ မိန့်တော်မူပြီး ဈာယီ ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူးနဲ့ ချီးမြှောက်တော်မူခဲ့ပါတယ်။

အရှင်နေမိန္ဒာဘိဝံသ
(၂၆-၅-၂၀၂၂)